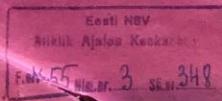

Eesti ap. õigeusu kiriku Sinod.

Kirjade avarijad ussti saadikulelt Roomas ja Lon-
donis rooma-katoliiku ja anglikaani kirikuga side-
mete loomise kavatsuse kohta.

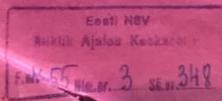
Alustatud: 27. märts 1931
Lõpetatud: 30. juuni 1931

Eesti ap-õigeusu kiriku Sinod.

Kirjade ülevaade Eesti saadikutele Roomas ja Londonis rooma-katoliiku ja anglikaani kirikuga sideme loomise kavatsuse kohta.

Alustatud: 27. märts 1931
Lõpetatud: 30. juuni 1931

Eesti ap-õigeusu kiriku Sinod.

Toivo Reitalu
10.03.2018
Laenutus

...jad ussti saadikulelt Roomas ja Lon-
-natoliinu ja anglikaani kirikuga side-
kavatsuse kohta.

H: EAA.Vahi:10
R: 3
K: 6
L: 29

Laenutus
EAA.T-15.1.698

~~Digi (020)~~
~~Koogi vahi~~

Allestatud: 27. märts 1931
Lõpetatud: 30. jaan 1931

Eesti NSV
Siseministeeriumi Kirjandus- ja
Ajaloo Keskus
F. 1. 155 No. nr. 3 348

Eesti ap. õigeusu kiriku Sinod.

Toivo Reitalu
10.03.2018
Laenutus

ajad ussti saadikutele Roomas ja Lon-
-dolini ja anglikaani kirikuga side-
kavatuise kohta.

H: EAA.Vahi:10
R: 3
K: 6
L: 29

Laenutus
EAA.T-15.1.698

~~Digi (0-20)~~
~~Kõige~~

Alustatud: 27. märts 1931
Lõpetatud: 30. juuni 1931

Eesti NSV
Kiriku Ajaloo Keskus
F. 55 nr. 3 s. 348

Ajalooarhiiv

Dokumentide kasutamisleht

Fot-õ nr 1655 Nimistu nr 3 Sätku nr 348

Sätku nimetus

Koopide	Uurija nimi	Variantsi nr	Dokumentide kasutamise eesmärk	Allkiri
26.02.04	3885/621			
09.05.04	3885/140			
18.1.8		231/150		
18.1.2009				
26.10.2015	BEAVER R. Sgard		Kesarch määrus	4432 Pit.

№

Кончилось

Началось

свидетельства на пр

0 выданы

Информация

А

А
 Кончыль
 Началь
 свідства на п
 0 выдач
 Інформа
 А

Ajalooarhiiv

Dokumentide kasutamisleht

Foli nr 1655 Nimistu nr 3 Sätk nr 348
 Sätko nimetus

Kuupäev	Uurija nimi	Uurialaand nr	Dokumendi kasutamise eesmärk	Allkiri
26.02.04	3885/621			
09.03.04	3885/144			
18.1.8		231/150		
2.11.15	BEAVER		Kõrvald	
26.10.2015	R. Saar		mõnemeel	R. Saar

Ajalooarhiiv

Säiliku kinnituskirje

Handwritten notes:
 1. Mõeldud...
 2. Mõeldud...
 3. Mõeldud...
 4. Mõeldud...
 5. Mõeldud...
 6. Mõeldud...
 7. Mõeldud...
 8. Mõeldud...
 9. Mõeldud...
 10. Mõeldud...
 11. Mõeldud...
 12. Mõeldud...
 13. Mõeldud...
 14. Mõeldud...
 15. Mõeldud...
 16. Mõeldud...
 17. Mõeldud...
 18. Mõeldud...
 19. Mõeldud...
 20. Mõeldud...
 21. Mõeldud...
 22. Mõeldud...
 23. Mõeldud...
 24. Mõeldud...
 25. Mõeldud...
 26. Mõeldud...
 27. Mõeldud...
 28. Mõeldud...
 29. Mõeldud...
 30. Mõeldud...
 31. Mõeldud...
 32. Mõeldud...
 33. Mõeldud...
 34. Mõeldud...
 35. Mõeldud...
 36. Mõeldud...
 37. Mõeldud...
 38. Mõeldud...
 39. Mõeldud...
 40. Mõeldud...
 41. Mõeldud...
 42. Mõeldud...
 43. Mõeldud...
 44. Mõeldud...
 45. Mõeldud...
 46. Mõeldud...
 47. Mõeldud...
 48. Mõeldud...
 49. Mõeldud...
 50. Mõeldud...
 51. Mõeldud...
 52. Mõeldud...
 53. Mõeldud...
 54. Mõeldud...
 55. Mõeldud...
 56. Mõeldud...
 57. Mõeldud...
 58. Mõeldud...
 59. Mõeldud...
 60. Mõeldud...
 61. Mõeldud...
 62. Mõeldud...
 63. Mõeldud...
 64. Mõeldud...
 65. Mõeldud...
 66. Mõeldud...
 67. Mõeldud...
 68. Mõeldud...
 69. Mõeldud...
 70. Mõeldud...
 71. Mõeldud...
 72. Mõeldud...
 73. Mõeldud...
 74. Mõeldud...
 75. Mõeldud...
 76. Mõeldud...
 77. Mõeldud...
 78. Mõeldud...
 79. Mõeldud...
 80. Mõeldud...
 81. Mõeldud...
 82. Mõeldud...
 83. Mõeldud...
 84. Mõeldud...
 85. Mõeldud...
 86. Mõeldud...
 87. Mõeldud...
 88. Mõeldud...
 89. Mõeldud...
 90. Mõeldud...
 91. Mõeldud...
 92. Mõeldud...
 93. Mõeldud...
 94. Mõeldud...
 95. Mõeldud...
 96. Mõeldud...
 97. Mõeldud...
 98. Mõeldud...
 99. Mõeldud...
 100. Mõeldud...

Isiklik...
 167. Queens Gate.
 London, S.W.7.
 27/III 191.

Handwritten:
 Itaalia
 Itaalia

Luba, et sulle isiklikult kirjutan järgmises asjas:
 päevalehest 15/I 31 N2 14 ja 22/III 31 N2 80 loen, et Eesti
 apostlik kirik kawatsevat läheneda Rõma-katoliigi kirikule;
 "otsitud sidemeid anglikaani kirikuga, kuid see ei õnnesta-
 nud" j.n.e.

Mul on teadmata, kuidas sidemeid on otsitud anglikaani ki-
 rikuga (vast prof. A. Piip'i kaudu, kui ta Londonis oli?); arwar
 oleks põhjust asja veel kord katsuda (Canterbury piiskopiga
 kõneleda), enne kui Rõoma poole pöörata: sinise põhjamaalise
 waimu pärast juba oleks loomulikud siin sidemeid otsida, kui
 ladina rahwastega, kes meile hingeliselt kaugel.

Kui Sa mõttega peri oled, wast leiad võimalust seda wasta-
 watele meestele edasi anda?

Omalt poolt olen muidugi walmis ühes aitama, kuid pean
 wistist wälja langema: luterlane ja - mis wäga takistaw-
 riigiametnik. Wast küsitaks kirjateel kokkusaamise luba Can-
 terbury piiskopilt (temale olukorda lühidalt seletades) ja
 siis sõidaks keegi siia suusõnal asja ajama?

Miks eestlaste soovid aasta 10 eest tagasi lükatud, seda

amisleht

Allikiri

Handwritten:
 J
 J
 R. L.

Ajaloorhiiv

Säiliku kinnituskirje

tamisleht

8

Allkir

1433
R.A.

Handwritten notes:
 167. Queens Gate.
 London, S.W.7.
 27/III/31.
 167. Queens Gate.
 London, S.W.7.
 27/III/31.

Luba, et Sulle isiklikult kirjutatan järgmises asjas:
 Päevalehest 15/I 31 № 14 ja 22/III 31 № 80 loen, et Eesti
 apostlik kirik kawatsewat läheneda Rõma-katoliigi kirikule;
 "otsitud sidemeid anglikaani kirikuga, kuid see ei õnnesta-
 nud" j.n.e.

Mul on teadmata, kuidas sidemeid on otsitud anglikaani ki-
 rikuga (vast prof. A. P. Iip'i kaudu, kui ta Londonis oli?); arwan
 oleks põnjust asja veel kord katsuda (Canterbury piiskopiga
 kõneleda), enne kui Rooma poole pöörata: siinse põhjamaalise
 waimu pärast juba oleks loomulikuh siin sidemeid otsida, kui
 ladina rahwastega, kes meile hingeliselt kaugel.

Kui Sa mõttega peri oled, wast leiad võimalust seda wasta-
 watele meestele edasi anda?

Omalt poolt olen muidugi walmis ühes aitama, kuid pean
 wistist walja langema: luterlane ja - mis waga takistaw-
 riigiametnik. Wast küsitaks kirjateel kokkusaamise luba Can-
 terbury piiskopilt (temale olukorda lühidalt seletades) ja
 siis sõidaks keegi siia suusonal asja ajama?

Miks eestlaste soovid aasta 10 eest tagasi lükatud, seda

Ajalooarhiiv

Säiliku kinnituskirje

ei tea, üldiselt kuulen aga, et Greeka-Katoliigu (Went) lühemisele anglikaani kiriku ringkondades sümpaatlikult suhtutakse. Ometi ei soovitaks mina, et meie apostlik kirik oma asja siin wene pagulaste kaudu ajaks.

Terw,

O.Kallas.

J.k.Needamad mõtted kirjutasin

19.I 31 min.Lattik'ule (erakombel),-

tagajärgedest ei tea.

Algkirja õige!

M. Kallas

tamisleht

Allkiri

*Luise
Bel*

Ajalooarhiiv

Säiliku kinnituskirje

ei tea; üldiselt kuulen aga, et Greeka-Katoliigu (Wens) lähe-
nemisele anglikaani kiriku ringkondades sümpaatlikult suhtu-
takse. Ometi ei soovitaks mina, et meie apostlik kirik oma asja
siin wene pagulaste kaudu ajaks.

Terw,

O.Kallas.

J.k.Needsamad mõtted kirjutasin

19. I 31 min.Lattik'ule (erakombel),-

tagajärgedest ei tea.

Algekirjaga õige

M. Petersan's

tamisleht

8

Allkiri

Algekirjaga õige
Pel

Ajalooarhiiv

Säiliku kinnituskirje

Eesti saatkond.
Legation D' Estonie.

T. Salajane.
Roma, 18.IV.31.

Arakiri

2

Kõrgesti Austatud härra Minister,
Kaasolevalt saadan Teile arakirja minu kirjast härra Riigi-
wanemale. Enne arasoitu Tallinnast oli mul nimelt härra Riigi-
wanemaga jutt lähemate sidemete loomise võimalustest
Eesti Apostliku kiriku ja Vatikani vahel. Kuna Teie Tallin-
nast juba olite lahkunud, ei olnud mul kanjuks enam võimalust
Teiega isiklikult sellest kõneleda. Teie arvamiste ja
ew. juhtnõuade eest selles küsimuses oleksin väga tänulik.

Suurima lugupidamisega täwitades

(alkiri) saadik.

K. A. Härra J. Tõnisson,
Wabariigi Välisminister.
Tallinnas.

Alkiri ja viide
M. Aleksandri

...utamisleht

...ligu (vants) lähe
...tlikult suutu-
...kirik oma aasa

viide
Aleksandri

...Tõnisson

Ajalooarhiiv

Säiliku kinnituskirje

Eesti saatkond.
Legation D' Estonie.

T. Salajane.
Roma, 18. IV. 31.

Arakin:

21

Kõigesti Austatud härra Minister,
Kaasolevalt saadan Teile arakirja minu kirjast härra Riigi-
wanemale. Enne arasõitu Tallinnast oli mul nimelt härra Riigi-
wanemaga jutt lähemate sidemete loomise võimalustest
Eesti Apostliku kiriku ja Vatikani vahel. Kuna Teie Tallin-
nast juba olite lahkunud, ei olnud mul kanjaks enam võimalust
Teiega isiklikult sellest kõneleda. Teie arvamiste ja
ew. juhtnõotide eest selles küsimuses oleksin väga tänulik.

Suurima lugupidamisega täwitades

(alkkiri) saadik.

K. A. Härra J. Tonisson,
Vabariigi Välisminister.
Tallinnas.

*Alkikirja orig.
M. Aleksandri*

sutamisleht

igu (wens) lähe
kiikula suntu-
kirik oma asja

*orig.
kans.*

Ajalooarhiiv

Säiliku kinnituskirje

T. Salajans.

Praxis

Rooma, 18. IV. 31.

3

Kõrgesti Austatud härra Riigivanem.

...hankumisviisidil Teie juures olles oli mul juhus
 Teiega kõneleda teatawast kontakti loomisest Vatikaniiga.
 Siin selgus, et see ei ole nii lihtne, kui ma seda Tallinnas
 arvasin. Paawst on nimelt arakeelanud kardinalidel ja Vatika-
 ni ametkonna waimulikkudel üldse ametlike kokkupuutumisi
 Quirinali juures akrediteeritud diplomaatkonnaga. See wane-
 te on pärast Itaalia ja Vatikani wahelist leppimist
 enam weel süwenenud, kui wähenenud. Nii naiteks on kardinali-
 dele ettekirjutatud paawsti juures akrediteeritud diplomaa-
 tide kutsetele wastata eitawalt, kui teada, et seal saab ole-
 ma ka mõni Quirinali juures akrediteeritud saadik. See pa-
 awsti korraldus olla seletataw soowiga mitte anda wõimalust
 walisriikidele läbiajada ühe saadikuga, kes oleks ühtlasi ak-
 rediteeritud Quirinali ja Vatikani juures. Niisugusel korral
 kaoks muudugi eriline diplomaatiline korpus Vatikani juures,
 ja seda paawst ei soowi.

Kõrgesti Austatud härra K. Pats,
 Wabariigi Riigivanem
 Tallinn.

(ilmselt)

M. V. ...

Ajalooarhiiv

Säiliku kinnituskirje

T. Salajane

Arxiv

Rooma, 16. IV. 31.

3

Kõrgesti Austatud härra Riigivanem.

Bankumisviisidil Teie juures olles oli mul juhus Teiega kõneleda teatawast kontakti loomisest Vatikaniga. Siin selgus, et see ei ole nii lihtne, kui ma seda Tallinnas arvasin. Paawst on nimelt arakeelanud kardinalidel ja Vatikanis ametkonna waimulikkudel üldse ametlike kokkupuutumisi Quirinali juures akrediteeritud diplomaatkonnaga. See wanetegevine on pärast Itaalia ja Vatikani wahelist leppimist enam weel süwenenud, kui wähenenud. Nii naiteks on kardinalidele ettekirjutatud paawsti juures akrediteeritud diplomaatide kutsetele wastata eitawalt, kui teada, et seal saab olema ka mõni Quirinali juures akrediteeritud saadik. See paawsti korraldus olla seletataw soowiga mitte anda woiwalust wälisriikidele labajada ühe saadikuga, kes oleks ühtlasi akrediteeritud Quirinali ja Vatikani juures. Niisugusel korral kaoks waidugi eriline diplomaatiline korpus Vatikani juures, ja seda paawst ei soowi.

Kõrgesti Austatud härra K. Pats,
 Wabariigi Riigivanem
 Tallinn.

(ilmsik)

M. M. M. M.

Ajalooarhiiv

Säiliku kinnituskirje

Kuna olukord on sarnane, pole ma pidanud sündsaks olla teatavasti letukkiw. Eraviisil pole mul tänini ka juhust olnud asjaomasel teaduslikutega kokkupuutuda. Küll olen küsimusest kõnelnud paawsti nuntsiusega Quirinalli juures. See oli meie asjadest hästi informeeritud, kuna ta ütles juba ammu tundvat Monseigneur Zechinit. Samuti ütles ta, et Eesti Apostlikus kirikus on tekkinud huvi lähemate sidemete loomise vastu paawstiga. Meie jutuaajamise on nuntsius kindlasti wastawale poolele edasiandnud. Vatikan, tänendas nuntsius, pooldab väga diplomaatilise wane- korra alustamist Eestiga. Esimest sammu oodatakse loomulikult lähemalt. Ütlesin, et meie häämelega juba ammu oleks nimetanud saadiku Vatikani juurde, kuid asi on kanjuks pidanud wiibima siinmajanduslistel põhjustel. Nuntsius wastas sellele, et saadik woiks aastas ainult kuu Roomas weeta, mis ei oleks väga kulukas. Vatikanile oleks see täiesti wastuwoetaw. Jätsin selle küsimuse lahtiseks, sest ei tahtnud kohe esimesel jutuaajamisel ütelda, et isegi see oleks meie materjaalsetel põhjustel raske. Saan otsima parajat juhust uuesti küsimuse juure tagasi tulla. Kirjutan praegu waid selleks, et Teid, härra Riigiwanem, ei jääks mulje, nagu oleks ma asja unustanud. Ühtlasi kirjutan asjast ka härra Walisministriile, kellaga ma kanjuks selle küsi- muse üle enne Tallinnast arasoitu enam kõnelda ei saanud. Teid, härra Riigiwanem, wastuwotta minu otsekone- se lugupidamise awaldus.

(allkiri)

Saadik. *Altkirjaga riige
M. Kõrvald*

Ajalooarhiiv

Säiliku kinnituskirje

Kuna olukord on sarnane, pole ma pidanud sündsaks olla pealetükkiv. Eraviisil pole mul tänini ka juhust olnud asjaomasel isikutega kokkupuutuda. Küll olen küsimusest kõnelnud paavsti nuntsiusega Quirinali juures. See oli meie asjadest nästi informeeritud, kuna ta ütles juba ammu tundvat Monseigneur Zechinit. Samuti ütles ta, et Eesti Apostlikus kirikus on tekkinud nuvilähenemate sidemete loomise vastu paavstiga.

Meie jutuajamise on nuntsius kindlasti vastavale poolele edasiandnud. Vatikan, tänendas nuntsius, pooldab väga diplomaatiliselt vahetult korraldamist Eestiga. Esimest sammu oodatakse loomulikult lähemalt. Ütlesin, et meie häämelega juba ammu oleks nimetanud saadiku Vatikanile juurde, kuid asi on kahjuks pidanud viibima eluühendamajanduslike põhjustel.

See nuntsius vastas sellele, et saadik võiks aastas ainult kaks korda kuu Roomas veeta, mis ei oleks väga kuluikas Vatikanile. Ma ütlesin, et see oleks täiesti vastuvõetav.

Jätsin selle küsimuse lahtiseks, sest ei tahtnud kõne esimesel jutuajamisel ütelda, et isegi see oleks meile materjaalsetel põhjustel raske.

Saan otsima parajat juhust uuesti küsimuse juure tagasi tulla. Kirjutan praegu vaid selleks, et Teid, härra Riigivanem, ei jääks mulje, nagu oleks ma asja unustanud. Ühtlasi kirjutan asjast ka härra Välisministrile, kellaga ma kahjuks selle küsimuse üle enne Tallinnast arasoitu enam kõnelda ei saanud.

Ma ütlesin Teid, härra Riigivanem, vastuvõtta minu otsekõnelse lugupidamise avaldus.

(allkiri)

Saadik.

Alfred Kõrre
A. Kõrre

Ajaloohiiv

Säiliku kinnituskirje

Fondi nr 1655

Isiklik. *Anakin.*

Estonian Legation.

167, Queens Gate.
London. S.W.7.

30/IV 31.

Armas Tonisson!

Eesti Apostliku ja Anglikani kiriku lähendamise asjus kirjutad Sa mulle 23/IV, et, ettevaatlikult sondeerlaksin, kas ja kui palju leiduks Anglikani kirikul huvi ja taust E. Apostlikku kirikut oma poole toomata".

Sondeerida võiksin wistist ainult Canterbury peapiiskopit (erakombel), kuna Eesti A. kiriku lähenemise kohta, mis küsimus siin woeras, teisalt weel wähe kuulleksin. Waksin woima ütelda, et kõnelen - erakombel-metrop. Aleksandri nimel ja et tema poolt sammusid järgneb, kui Canterb. peapiiskop seda soowitawaks arwab. Üntlasi palun sellega metropoliidid/teateid läbiraakimise aluseks, näit. mis on E.A. Kirikul lähenemise põhjuseks? Mil kuul soowib E.A. kirik Anglikani kiriku lähemist? (Inglasel on esimene küsimine: mida te soowite, et me teeksime?) On Canterbury peapiiskopi suhtumine wastutulelik, kas keegi soidakas siis Londonisse lähemaks läbiraakimiseks?

Haid terw.

O. Kallas.

Algkirjaga ühe M. Aleksandri.

Ajalooarhiiv

Säiliku kinnituskirje

Fondi nr

1655

Isiklik

Arhiiv

Estonian Legation.

167. Queens Gate.
London, S.W. 7.

30/IV 51.

Armas Tõnisson!

Eesti Apostliku ja Anglikani kiriku lähendamise asjus kirjutas Sa mulle 23/II, et, ettevaatlikult sondeeraksin, kas ja kui palju leiduks Anglikani kirikul huvi ja taht E. Apostlikku kirikut oma poole toomata".

Sondeerida võiksin wistist ainult Canterbury peapiiskopit (erakombel), kuna Eesti A. kiriku lähenemise kohta, mis küsimus siin wõeras, teisalt weel wäheha kuulaksin. Wõiksin wõima ütelda, et konslen - erakombel-metrop. Aleksandri nimel ja et tema poolt sammusid järgneb, kui Canterb. peapiiskop seda soowitawaks arwab. Ühtlasi palun sellega metropoliidide teateid läbiraakimise aluseks, näit. mis on E. A. Kiriku lähenemise põhjuseks? Mil kujul soowib E. A. kirik Anglikani kiriku lähendamist? (Inglasel on esimene küsimine: mida te soowite, et me teaksime?) On Canterbury peapiiskopi suhtumine wastutulelik, kas keegi soidakas siis Londonisse lähemaks läbiraakimiseks?

Haid terw.

O. Kallas.

Algkirjaga ühe M. Aleksandri.

Ajalooarhiiv

Säiliku kinnituskirje

Föödi nr. 1655 Nimistu nr. 3 Säiliku nr. 348

Nänumerdatud on 4 (neli) lehte
 järjekorranumbritega kuni 8
 literaga
 vabale jäänud

Varustamise iseloomused (märida lehtede numbrid)

- Postimäsevahendid
- margid
- šimbrikud
- postkaardid
- stambid, plommid
- Pitsesid
- Trükitööd
- Fotod
- Pahtad lehed vesimürkidega
- Teised erinevused (iseiseiva numeratsiooniga dokumendid, kokkukleepunud lehed, pealelelehtinud dokumendid jne)
- Füüsiline seisukord (rebendid, hallitus, vesikaljustus jne)

Kontrollitud:

kuupäev	allkiri	kuupäev	allkiri	kuupäev	allkiri
26.02.04	<i>HL</i>				

Tehniline töötlemine (märida kuupäev ja tööteostaja)

- mikrofilmitud
- tehtud kserokoopiad
- desinfitseeritud
- puhastatud tolmust
- restaureeritud
- kõidetud

Kuupäev _____ allkiri _____

Ajalooarhiiv

Säiliku kinnituskirje

Fondi nr 1655 Nimistu nr 3 Säiliku nr 348

Nimmedatud on 4(neli) lehte
järjekorranumbrilega 1

EAA.1655.3.348
Laenus

abrid)

Toivo Reitalu
10.03.2018
Laenus

lokumendid

justus jne)

knupäev

H: Noora:A308

H: EAA.Vahi:10
R: 3
K: 6
L: 29

teostaja)

Laenus
10.03.2018
Toivo Reitalu

Laenus
EAA.T-15.1.698

Digi (020)
Koigi

Ajalooarhiiv

Säiliku kinnituskirje

Fondi nr 1655 Nimistu nr 3 Säiliku nr 348

Numerdatud on 4 (neli) lehte
järjekorranumbritega

EAA.1655.3.348
Laenus

Toivo Reitalu
10.03.2018
Laenus

H: Noora:A308

H: EAA.Vahi:10
R: 3
K: 6
L: 29

Laenus
10.03.2018
Toivo Reitalu

Laenus
EAA.T-15.1.698
Digi (20)
Toivo Reitalu

Siinodi Liige - *M. M. M.*
Sekreter - *M. M. M.*

piir asetama koidetult koguduse arhiivis.

EAA.5271.1.474
Laenutus

H: Noora:A308

Laenutus
10.03.2018
Toivo Reitalu

K.A. *2018*
Koguduse
Mina, kui püha Koigemaapäälse
oma kohuseks Teile teatada järgmis
Nagu teada, Rooma-Katoliku kirik p
dit lewitakse nüüd meie kodumaal s
kodumaad Rooma- Katoliku usuliseks
hulgas püüavad katoliiklased pinda
Õigeusu Kiriku ja Rooma-Katoliku k
Minu wend, olles Ap.-Õigeusu Kirik
Rooma-Katoliku usu suhtes. Astus i
likega kirjawanetusse. Tema sümpa
sid weel mõningad raamatud, millid
kat. usu katekismus j.t., sauti
seks oli, et mu wend (19. a. wana
lemata oli selline samu tingitud
hõlgest. Hoiatusile waatamata tahti
õigid kat. waimulikud talle ettepar
idatuse, nende kirikuteenrina. Seda
tes, millele oleks pühanud järgne
miski: asus elama Tartu kat. kogu
sel.) Olles nüüd kat. usu ja nend
wend weensele, et kat. usk ei ole
nüüd hakanud talle paistma oma t
paawstiusu. Wend ei mõtlegi nüüd
weel - Ap.-Õigeusulisena- kat.kir
Hiljuti saabus wennalt minule kir
lised puudutawad meie armast Kir
tekkis säälse preestri isiku suh
kog. preestri suhtes nüüd asjaol
teadlik. Tean nüüd ainult ühte:
hädadoht. Tunnen sügawaimat kurbt
Nimelt teatas mulle wend om

Ärakiri.

Wilweres, 19. veebruaril 1934a.

Wilweres, p.ag.postk. nr.6.

K.A.

Keegi koguduse preester, isa W.Talomehele.

Mina, kui püha Koigemaapäälse Ap.-Õigeusu Koguduse liige, pean oma kohuseks Teile teatada järgmist:

Nagu teada, Rooma-Katoliku kirik püüab leida Eestis pinda. Seda usundit lewitakse nüüd meie kodumaal suurima innuga. Püütakse muuta meie kodumaad Rooma-Katoliku usuliseks maaks. Ka meie, Ap.-Õigeusuliste, hulgas püüavad katoliiklased pinda leida. Koheldakse isegi Eesti Ap.-Õigeusu Kiriku ja Rooma-Katoliku kiriku liitumisest- unioonist.

Minu wend, olles Ap.-Õigeusu Kiriku liige, hakkas tundma sümpaatiat Rooma-Katoliku usu suhtes. Astus Eestis elavate katoliku usu waimulikega kirjawahetusse. Tema sümpaatiat katoliku usu vastu suurendasid veel mõningad raamatud, milliseid on Eesti keeli ilmunud, näit. katoliku usu katekismus j.t., samuti nende aegkiri "Kiriku Elu" Tulemuseks oli, et mu wend (19. a. wana) otsustas siirduda kat. usku. Kahtlemata oli selline samm tingitud meie usulistest tõdede mittetundmisest. Hoiatusile waatamata tahtis ta oma mõtet teostada. Lõpuks teadlikult kat. waimulikud talle ettepaneku: asuda elama nende juure- Tartus, nende kirikuteenrina. Seda muudugi nende usuga tutvumise mõttes, millele oleks püüanud järgneda konwersioon. Selliselt wend toimiski: asus elama Tartu kat. koguduse preestri juure (1933 a. sügisel.) Olles nüüd kat. usu ja nende usulistega tutvunenud, on jõudnud wend weenele, et kat. usk ei ole talle wastuwoetaw. Ap.-Õigeusk on nüüd hakanud talle paistma oma täies walguses, jättes warju eksliku paaustiusu. Wend ei mõtlegi nüüd kat. usku siirduda. Siiski on ta weel - Ap.-Õigeusulisena- kat.kirikuteenistuses, olles altariteener. Hiljuti saabus wennalt minule kiri. Muuseas leidub seal fakte, millised puudutawad meie armast Kirikut. Nagu teada, Antsla koguduses tekkis säälese preestri isiku suhtes mõningaid sekeldusi. Kuis Antsla kog. preestri suhtes nüüd asjaolud on kujunenud, selles ei ole ma teadlik. Tean nüüd ainult ühte: Antsla kogudust on ahwardamas suurim hädasoht. Tunnen sügawaimat kurbust selle üle.

Nimelt teatas mulle wend oma kirjas, et keegi Antsla koguduse

71.1.474

is

308

plis seelane koidetult kogukone arhiivis.

liige kindel Tartu kat. koguduse preestrite - R. Lenzbauer'i ja B. Huber'i - juures, paluses saata neile (s.o. Antela koguduse)preestri Jumalateenistusi pidama ja juttustama. Muidugi soista, et see peab toimuma Antela kirikus.- Oma teguviisi põhjendand mainitud isik asja ette, et neil puuduvat ningekarjane, kes rahuldaks nende usulisi nõudeid. Sellest võib järeldada, et saalne ningekarjane ei ole koguduses enam tegew. Arusaadaw, et selline soov ja palwe oli jesuiitidele teretulnud. Nad noustunud meeleldi saatma Antela kogudusse oma preestri. Selleks määratud Tartu kat. koguduses tegutsew preester B. Huber. Nõud on kuidagi see toimunud. Jeldades, et Antela koguduse tegelased ei keeldu laskmast katoliiku preestrit oma kirikus Jumalateenistusi pidamast, olen weendunud, et katoliiklased woidaw selle koguduse endale. Kui arwestame weel sellega, et katoliiklased palwad kog. liikmeile soodustusi, nait. liikumaksu ära jätisega, siis on see waga toenaolik.- See on meie arusaale Kirikule raske noop.- Teades, et eeltoodud teated on ustawaist allikaist, pean ma oma pühimaks konuseks Teile, arusaia isa preester, sellest teatada. Julgen Teile paluda tungiwalt astuda samme meie Kiriku kõrgeima keskuse - Sinodi ees, et saäl wostaks aegsasti wastawaid abinõusid tarwitusele katoliiklaste sammude suhtes Antela koguduses. Muide, ega asjata ei korraldandud, nagu ma wenna Kirjast näib, kat. waimulikud Tartus konwarentsist: küllap see on kuidagi seoses Antela kog. ilmunud faktidega. Seda tehakse saladuse katte warjul. Jään lootma Teile, arusaia isa preester, et Teile mu palwe suhtes oma lankeimat kaasabi ei keela. Esitet asjaolude tõenduseks lisan ligi wenna kirja.-

L i s a: mainitud kiri.

Austawalt: (Wladimir Subert)
Kergu kog. liige.

Arakiri õige: *M. Stokman*

plar seetama kollehtil koguduse

liige kaanud Tartu kat. koguduse preestrite - H. Lenzbater'i ja B. Huber'i - juures, paludes saata neile (s.o. Antsla koguduse)preestri Jumalateenistusi pidama ja jutlustama. Muidugi mõista, et see peab toimuma Antsla kirikus. - Oma teguviisi põhjendanud mainitud isik asja oluga, et neil puuduvat ningeekarjane, kes ranuldaks nende usulisi nõudeid. Sellest võib järeldada, et saklane ningeekarjane ei ole koguduses enam tegew. Arusaadaw, et selline soov ja palve oli jesuiitidele teretulnud. Nad noustunud meeleldi saata Antsla koguduse oma preestri. Selleks määratud Tartu kat. koguduses teguteew preester B. Huber. Nõud on muidugi see toimunud. Seeldades, et Antsla koguduse tegelased ei keeldu laskmast katoliku preestrit oma kirikus Jumalateenistusi pidamast, olen weendunud, et katoliiklased woidawad selle koguduse endale. Kui arwestame weel sellega, et katoliiklased palwad kog. liikmeile soodustusi, näit. liikumaksu ära jätmisega, siis on see waga tõenäolik. - See on meie arusaale kirikule raske noop. - Teades, et eeltoodud teated on ustawaist allikaist, pean ma oma pühimaks konseksks Teile, armsaim isa preester, sellest teatada. Julgen Teid paluda tungiwalt astuda samme meie kiriku kõrgeima keskuse - Siinodi ees, et saaki wõetaks aegsasti, wastawaid abinõusid, tarwitusele katoliiklaste sammude suhtes Antsla koguduses. Muide, ega asjata ei korraldanud, nagu ma wenna kirjast näib, kat. walmulikud Tartus konw. werentsi killap, see on kuidagi seoses Antsla kog. ilmanenud faktidega. Seda tehakse saladuse katta warjul. Jään lootma Teile, armsaim isa preester, et Teile mu palwe suhtes oma lankeimat kaasabi ei keela. Esitat. asjaolude tõenduseks lisan ligi wenna kirja. -

L i s a: mainitud kiri.
 Austawalt: (Wladimir Subert)
 Kergu kog. liige.
 Arakiri õiget: *M. Kõrre*